

Петро Степанович ХАРІВ

кандидат економічних наук, доцент,
завідувач кафедри економіки та обліку господарської діяльності,
Тернопільський національний економічний університет
вул. Камінна, 7/15, м. Тернопіль, 46001, Україна
E-mail: xariv@ua.fm

Петро Петрович МИКИТЮК

доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри менеджменту організацій та інноваційного підприємництва,
Тернопільський національний економічний університет
вул. Петриківська, 16/2, м. Тернопіль, 46001, Україна
E-mail: mykytyuk_pp@ukr.net

АНАЛІЗ СТАНУ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ ТА ШЛЯХИ ЙОГО СТИМУЛЮВАННЯ

Харів, П. С. Аналіз стану інноваційного розвитку промислових підприємств та шляхи його стимулювання [Текст] / Петро Степанович Харів, Петро Петрович Микитюк // Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол. : В. А. Дерій (голов. ред.) та ін. – Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету "Економічна думка", 2014. – Том 16. – № 2. – С. 187-195. – ISSN 1993-0259.

Анотація

У статті доведено необхідність переведення промислових підприємств на інноваційний тип розвитку. При цьому важливого значення набуває стимулювання інноваційної діяльності підприємств як на державному рівні, так і на рівні конкретних учасників інноваційного процесу. Зростання ефективності інноваційного розвитку підприємств вимагає вдосконалення системи стимулювання його активізації. Одним із факторів гальмування інноваційного розвитку підприємств в Україні є дефіцит фінансових ресурсів. В умовах нестачі фінансових ресурсів як у держави, так і у суб'єктів господарювання особливого значення набуває стимулювання залучення коштів на інноваційну діяльність підприємств шляхом цілеспрямованого зовнішнього впливу держави на економічні інтереси суб'єктів інноваційної діяльності. Так систему державного стимулювання інноваційного розвитку промислових підприємств можна вдосконалити шляхом уведення податкових стимулів, що покращить умови фінансування та підвищить їх зацікавленість у активізації інноваційного процесу. Винагорода учасників інноваційного розвитку має залежати від їх внеску у економічний результат діяльності підприємства.

Ключові слова: інноваційна діяльність; фінансування; стимулювання; промислове підприємство; ефективність.

**Петр Степанович ХАРИВ
Петр Петрович МИКИТЮК**

АНАЛИЗ СОСТОЯНИЯ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ И ПУТИ ЕГО СТИМУЛИРОВАНИЯ

Аннотация

В статье доказана необходимость перевода промышленных предприятий на инновационный тип развития. При этом важное значение приобретает стимулирование инновационной деятельности предприятий как на государственном уровне, так и на уровне конкретных участников инновационного процесса. Рост эффективности инновационного развития предприятий требует совершенствования системы стимулирования его активизации. Одним из факторов торможения инновационного развития предприятий в Украине есть дефицит финансовых ресурсов. В условиях недостатка финансовых ресурсов как в государства, так и у субъектов ведения хозяйства особое значение приобретает стимулирование привлечения средств на инновационную деятельность предприятий путем

целестремленного внешнего влияния государства на экономические интересы субъектов инновационной деятельности. Систему государственного стимулирования инновационного развития промышленных предприятий можно усовершенствовать путем введения налоговых стимулов, что улучшит условия финансирования и повысит их заинтересованность в активизации инновационного процесса. Вознаграждение участников инновационного развития должно зависеть от их вклада в экономический результат деятельности предприятия.

Ключевые слова: инновационная деятельность; финансирование; стимулирование; промышленное предприятие; эффективность.

Petro Stepanovych KHARIV

PhD in Economics,
Associate Professor,
Head of the Department of Economics and Accounting Business Activities,
Ternopil National Economic University
Kaminna str., 7 /15, Ternopil 46001, Ukraine
E-mail: xariv@ua.fm

Petro Petrovych MYKYTYUK

Doctor of Economics,
Professor,
Head of the Department of Organizational Management and Innovative Entrepreneurship,
Ternopil National Economic University
Petrykivska str., 16/2, Ternopil 46001, Ukraine
E-mail: mykytyuk_pp@ukr.net

ANALYSIS OF INNOVATIVE DEVELOPMENT OF INDUSTRIAL ENTERPRISES AND WAYS OF ITS STIMULATION

Abstract

In the article the necessity of transferring of industrial enterprises on the innovative type of development is considered. Thus it is proved that the stimulation of innovative activity of enterprises both at state level and at the level of concrete participants of innovative process becomes important. Growth of efficiency of innovative development of enterprises requires perfection of the system of stimulation of its activation. One of factors of braking of innovative development of enterprises is a deficit of financial resources in Ukraine. In the condition of lack of financial resources both for the states and for the business entities stimulation of bringing in of facilities on innovative activity of enterprises by purposeful external influence of the state on economic interests of subjects of innovative activity becomes very important. The system of state stimulation of innovative development of industrial enterprises can be perfected by introduction of tax incentives, which will improve the terms of financing and will promote their personal interest in activation of innovative process. The reward of participants of innovative development must depend on their contribution in the economic result of activity of enterprise.

Keywords: innovative activity; financing; stimulation; industrial enterprise; efficiency.

JEL classification: L53, O31

Вступ

Швидке виведення економіки України із затяжної кризи, в час, коли більшість вітчизняних промислових підприємств потребують оновлення основних виробничих засобів, залучення нових технологій для посилення конкурентних позицій на вітчизняному і зарубіжних ринках, можливе лише за умови переведення їх на інноваційний тип розвитку.

Темпи та економічна ефективність інноваційного розвитку промислових підприємств значною мірою залежать від зацікавленості в цьому всіх причетних до його реалізації учасників, а саме: власників та працівників підприємства і його суміжників, фінансових установ, інвесторів тощо.

Стимулювання є процесом формування та використання конкретних чинників. Стимулювання – це один із засобів, за допомогою якого здійснюється мотивування діяльності особи чи колективу. Стимулювання як управлінський процес зорієнтоване на те, щоб спрямувати діяльність керованого суб'єкта управління на досягнення визначених керуючим органом завдань.

Отже, під стимулюванням інноваційного розвитку підприємства ми розуміємо процес зовнішнього впливу на інтереси підприємства як суб'єкта господарювання, його працівників та працівників інших учасників інноваційного процесу, насамперед – суб'єктів фінансування інноваційних проектів, для появи у них спонукального мотиву у здійсненні та забезпеченні інноваційного розвитку промислового підприємства та підвищення ефективності його діяльності.

Аналіз фахових джерел дозволив виокремити три основні напрями стимулювання інноваційної діяльності, а саме: а) удосконалення нормативно-правової бази у сфері інноваційного розвитку: розвиток підприємництва; обмеження монополії та стимулювання конкуренції; встановлення прав на інтелектуальну власність; б) встановлення державою норм і стандартів щодо екологічності, безпеки та якості продукції; в) стимулювання розвитку інноваційної інфраструктури: фінансової – бюджетні, венчурні, інвестиційні фонди; виробничо-технологічної – технопарки, інноваційно-технологічні центри, бізнес-інкубатори, центри трансферу технологій; інформаційної – бази даних, аналітичні, статистичні інформаційні центри; кадрової – освітні заклади по підготовці та перепідготовці кадрів у сфері інновацій; експертно-консалтингової: надання послуг з питань інтелектуальної власності, стандартизації, сертифікації тощо; г) фінансова підтримка інноваційної діяльності, що забезпечує спрямування фінансових потоків в інноваційну сферу, полегшення доступу суб'єктів інноваційної діяльності до фінансових джерел.

Попри широке висвітлення проблеми стимулювання інноваційного розвитку промислових підприємств, питання комплексного підходу до стимулювання всіх учасників інноваційного процесу залишаються недостатньо дослідженими.

Мета та завдання статті

Актуальні проблеми, пов'язані зі стимулюванням інноваційного розвитку підприємств, вимагають нових підходів у питаннях теорії і практики його реалізації. Метою статті є розгляд поняття та елементів системи стимулювання учасників інноваційного розвитку та її розробка. Ще одним завданням є розробка методів стимулювання учасників інноваційного розвитку на основі оцінки їх внеску у фінансовий результат реалізації інноваційного проекту. Звідси – основним завданням є вдосконалення системи стимулювання і організації процесів її впровадження.

Виклад основного матеріалу дослідження

Стимулювання інноваційного розвитку підприємства вимагає охоплення двох основних напрямів впливу: підвищення економічної віддачі інновацій (оскільки підприємствам важливий не сам по собі інноваційний процес, а його фінансовий результат, що виражається у таких показниках ефективності: зростання прибутку за рахунок зниження витрат і підвищення якості продукції, стимулювання творчої активності працівників шляхом створення умов для її розвитку).

Стимулювання промислових підприємств здійснюється як на рівні суб'єктів господарювання, так і на державному рівні.

Стимулювання інноваційного розвитку промислових підприємств на державному рівні залежить від: загального економічного становища у країні, зокрема, ринків постачання і збуту, рівня інфляції, цін на сировину, матеріали, енергоносії та купівельної спроможності споживачів; державного регулювання економіки через господарське законодавство та системи оподаткування і ціноутворення; науково-технологічного розвитку країни, системи освіти та підготовки висококваліфікованих кадрів; рівня конкуренції, розвитку фінансових ринків, який визначає доступність для підприємств фінансових ресурсів; відкритості економіки та міжнародного співробітництва; розвитку інноваційної інфраструктури і насамперед виробничо-технологічної, експертно-консалтингової та інформаційної.

На наш погляд, систему державного стимулювання інноваційного розвитку промислових підприємств можна вдосконалити через запровадження податкових стимулів, що покращить умови фінансування та підвищить їх зацікавленість у активізації інноваційного процесу. Підвищення дієвості податкового стимулювання передбачає дотримання наступних принципів: охоплення системою стимулювання всіх етапів інноваційного процесу; врахування державних пріоритетів і галузевих та регіональних особливостей інноваційного розвитку; узгодженість податкового законодавства; запровадження пільг на тривалий період; прозорість механізму надання податкових пільг та забезпечення рівного доступу до них усіх господарюючих суб'єктів; контроль за цільовим використанням коштів, отриманих унаслідок пільгового оподаткування.

Отже, перспективи реалізації завдань інноваційного розвитку промислових підприємств значною мірою залежать від того, чи є метою держави розвиток економіки інноваційним шляхом. Саме це визначає рівень фінансування і стимулювання їх інноваційного розвитку. Одним із основних факторів гальмування інноваційного розвитку підприємств в Україні є дефіцит фінансових ресурсів [1].

Аналіз інноваційного розвитку підприємств на рівні джерел та суб'єктів фінансування, а також вивчення світового досвіду дозволяє стверджувати, що дієва система фінансування повинна

забезпечувати ефективне використання та постійне зростання обсягу інвестованих в інноваційну діяльність фінансових ресурсів та базуватися на таких принципах: орієнтація та узгодженість системи із завданням швидкого впровадження сучасних науково-технічних досягнень; обґрунтованість, логічність побудови та юридична захищеність прийомів та механізмів, що використовуються; урізноманітнення джерел фінансування; комплексність системи, тобто охоплення максимально широкого кола технічних та технологічних новинок і напрямів їх використання; гнучкість, що передбачає постійне реагування як усієї системи фінансування, так і окремих її елементів з метою адаптування до динамічних змін зовнішнього середовища для забезпечення її максимальної ефективності [1; 2; 3].

Аналіз опублікованих результатів наукових досліджень дозволяє зробити висновок, що найбільш повною є класифікація, запропонована Тивончук О. І. [5], але її доцільно доповнити поділом джерел фінансування інноваційного розвитку підприємств, за ознакою відношення до власності, на власні та залучені, як подано на рис. 1.

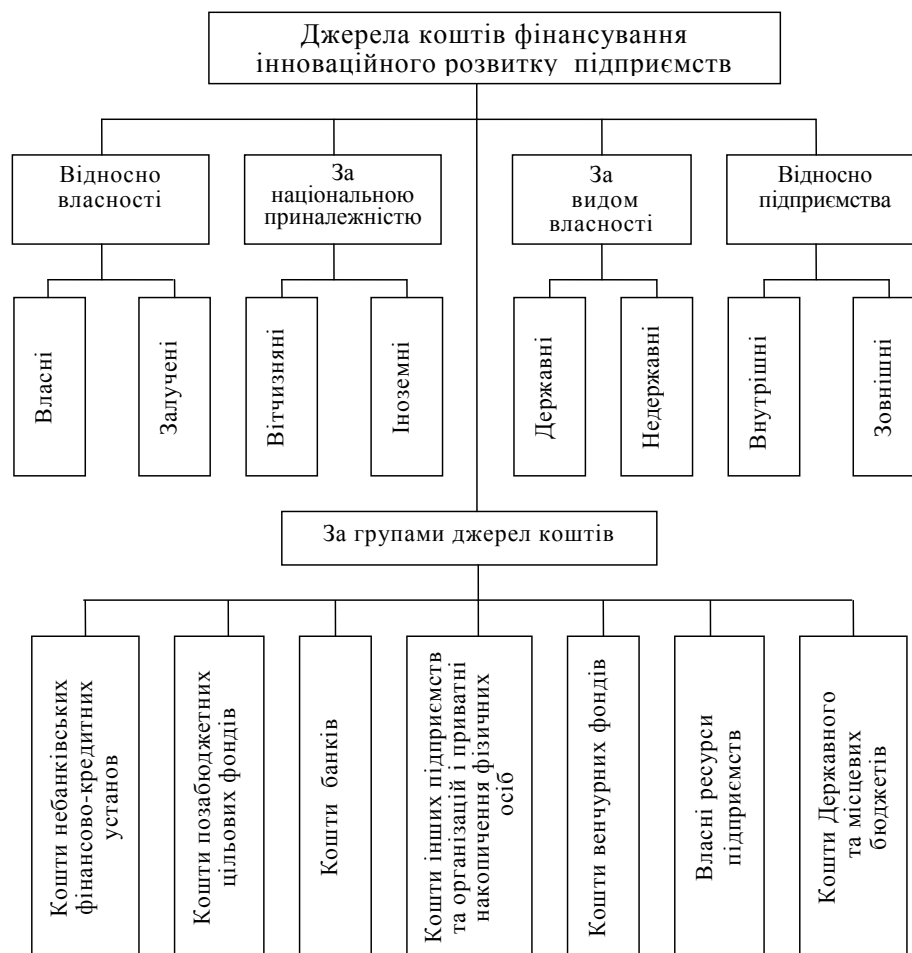

Рис. 1. Класифікація джерел фінансування інноваційного розвитку промислових підприємств

У середньому розвинені країни вкладають у науку до 2 % ВВП щорічно. Витрати на дослідження і розробки є одним з головних критеріїв інноваційності економік країн світу. Станом на 2012 – 2013 рр. за цим показником першою у світі країною є США, проте вже в найближчі десятиліття лідером може стати Китай. У 2013 р. витрати США на дослідження і розробки збільшилися порівняно з 2012 р. на 1,2 % (до \$ 424 млрд, що складає 2,66 % ВВП), з них бюджетні асигнування становлять \$ 129 млрд (на 1,4 % більше, ніж у 2012 р.), проте проектом федерального бюджету США на 2014 р. передбачено збільшення обсягу фінансування до \$ 143 млрд. Витрати Китаю на дослідження і розробки у 2013 р. складають \$ 220 млрд, що на 11,6 % вище, ніж у 2012 р., в Індії – близько \$ 45 млрд, що на 12 % більше за 2012 р. [9]. Порівняйте: в Україні обсяг бюджетних витрат на виконання досліджень і розробок у 2012 р. у відсотках ВВП становив 0,39 %, частка фінансування ДКР, виконаних за рахунок загального фонду – 0,3 % ВВП. У реальних цифрах – це менше 6 млрд гривень [4].

Законом України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» від 11 липня 2001 р. № 2623-III встановлено, що обсяг коштів на фінансування державних наукових і науково-технічних програм за

пріоритетними напрямками науки і техніки затверджується у законі про Державний бюджет України на відповідний рік у розмірі не менше 30 % загального обсягу фінансування видатків на науку з Державного бюджету України. У країні спостерігається стійка тенденція зменшення рівня щорічних бюджетних витрат на наукову та науково-технічну діяльність. Частина бюджету, спрямована на фінансування науково-технологічної сфери, зокрема за розділом «Фундаментальні дослідження і сприяння науково-технічному прогресу», систематично не виконується. При цьому фінансування науково-технічних програм здійснюється не в повному обсязі.

У багатьох країнах підтримка інноваційного розвитку здійснюється через різні спеціалізовані інноваційні структури, серед яких важливе місце займають позабюджетні інноваційні фонди.

Практика зарубіжних та вітчизняних підприємств засвідчує високу ефективність системи лізингових відносин. Як відносно новий вид підприємницької діяльності, лізинг викликав значне прискорення в розвитку економіки провідних країн світу. Лізинг використовують не лише малі та середні фірми, а й транснаціональні корпорації. За оцінками західних економістів, у США 80 % фірм систематично отримують різні види основних засобів на умовах лізингу [8].

Останнім часом у країнах Західної Європи та США ефективним механізмом забезпечення інноваційного розвитку фінансовими ресурсами став венчурний капітал, який є видом інвестиційного ресурсу, спрямованого на активізацію інноваційної діяльності [3; 6]. Венчурні фонди інвестують капітал у підприємства, що реалізують ризикові інноваційні проекти в обмін на певний пакет чи частку акцій у його статутному фонді. При цьому кошти надаються на термін від 3-х до 7-ми років без застави та на безвідсотковій основі, а прибуток інвестор, який бере активну участь в управлінні венчурним підприємством, отримує після виходу його акцій на відкритий ринок.

Активізація інноваційного розвитку промислових підприємств вимагає формування і запровадження дієвої системи стимулювання інноваційних процесів, яка б відповідала стратегічній меті та сприяла вирішенню їх завдань. На рис. 2 запропоновано схему побудови системи стимулювання, яка ґрунтується на базових підходах менеджменту та аналізу інноваційного розвитку промислових підприємств.

Заохочення підрозділів має залежати від кінцевих результатів діяльності підрозділів і підприємства загалом. Матеріальне стимулювання праці складається з різноманітних взаємодоповнювальних спонукальних стимулів, пов'язаних єдиним процесом створення матеріальної зацікавленості у результатах трудової діяльності. Воно передбачає індивідуалізацію посадових окладів, а також застосування їх спеціального преміювання, таких, як система участі у прибутках підприємства та участь у власності.

Матеріальна зацікавленість стане дієвим стимулом активізації участі працівників у створенні та впровадженні інновацій лише тоді, коли розмір винагороди буде співвідноситись з результативністю інтелектуальної праці, а отже – стимулюватиме виконавців. Так, рівень оплати праці в інноваційній сфері США у 2,5, в Японії у 2,7, в Швеції – у 2,1 рази вищий, ніж у промисловості. В Україні ж оплата інтелектуальної праці недостатньо мотивує її активізацію [2, с. 531].

У розвинених країнах світу використовуються різні підходи до стимулювання працівників за результати інноваційної діяльності. Так на більшості західноєвропейських підприємств створюються фонди преміювання за створення, впровадження та виробництво інноваційної продукції. Розмір преміальних фондів часто залежить від таких показників: частка інноваційної продукції у загальному обсязі реалізованої продукції; темпи приросту обсягу реалізованої інноваційної продукції і інші. Так за встановленим у компанії „Сіменс” нормативом частка інноваційної продукції має становити не менше чверті [1, с. 127-128]. Лише при досягненні та перевищенні цього граничного рівня працівникам компанії виплачують премії із спеціально сформованого фонду.

Часом премії виплачують поетапно: перша частина (близько половини фонду) – на проміжних етапах роботи, а решта преміального фонду – після досягнення мети.

Останнім часом стимулювання інноваційного розвитку підприємства застосовують шляхом нарахування працівникам, задіяним в інноваційному процесі, «відкладених премій», які виплачуються через певний час (один чи два роки) після виходу нової продукції на ринок. На підприємствах Франції таким працівникам щорічно нараховується винагорода, яка залишається на банківському рахунку протягом визначеного періоду. При цьому, нараховані на премію відсотки не підлягають оподаткуванню, що є додатковим стимулом для працівників [7, с. 33].

Розмір преміальних доплат за інноваційну діяльність працівників визначають за формулою:

$$L_n = \mu_{ij} \cdot K_n \cdot \left(\frac{T_n}{T_{ij}} \right), \quad (1)$$

де, L_n – преміальна доплата окремого працівника, зайнятого в інноваційному проекті; μ_{ij} – преміальний фонд i -го інноваційного проекту, що реалізує j -й підрозділ; K_n – коефіцієнт трудового

внеску працівника; T_{ij} – трудомісткість робіт у підрозділі; T_n – трудомісткість робіт працівника, зайнятого в інноваційному проекті.

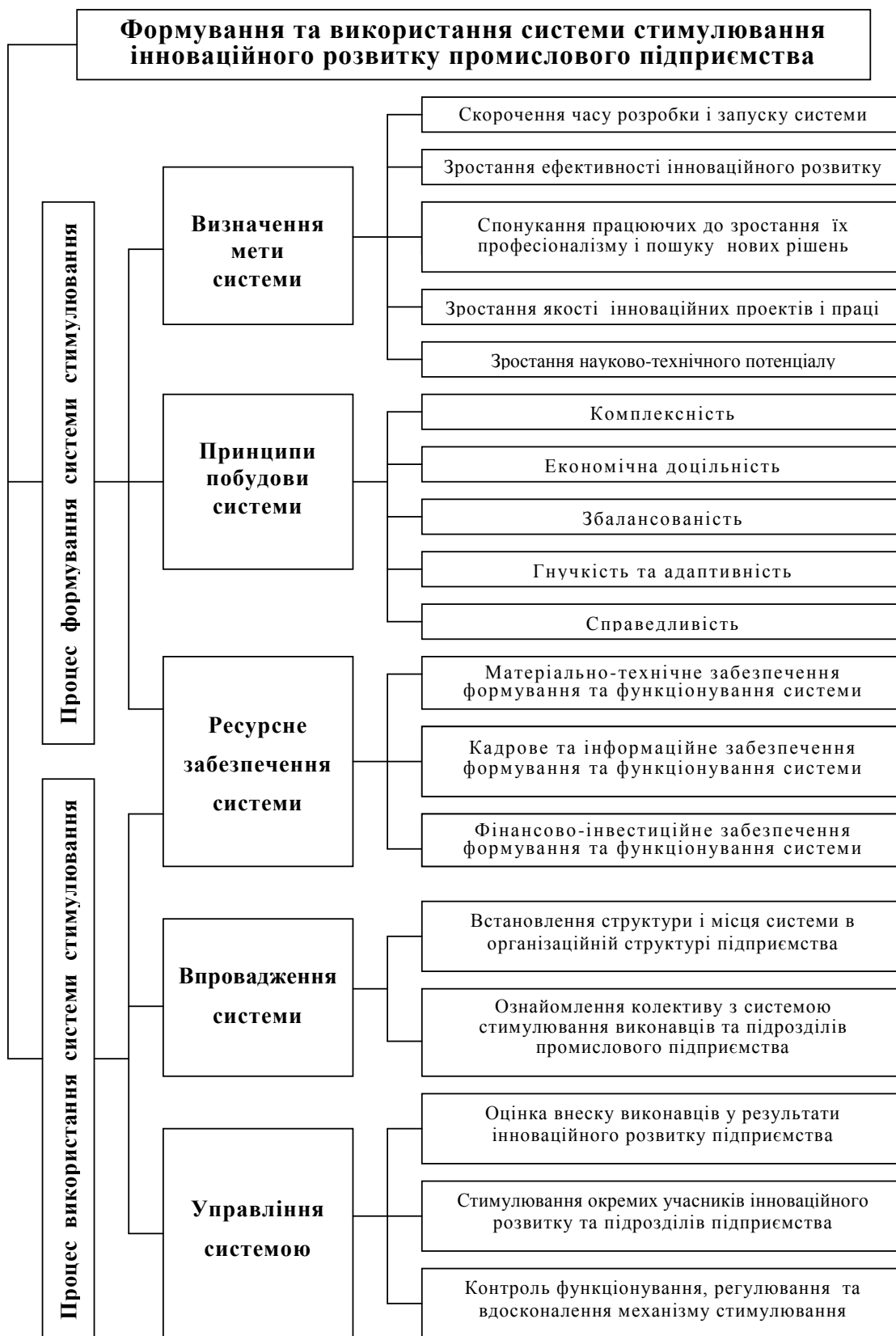

Рис. 2. Схема формування та використання системи стимулювання інноваційного розвитку промислового підприємства

При безтарифному регулюванні заробітної плати сума виплат кожному працівникові залежить від його трудового внеску і є часткою в заробленому колективом фонді оплати праці. При цьому розрахунок здійснюється за формулою [8, с. 555]:

$$D_i = \frac{F \cdot \prod_{j=1}^m K_{ij}}{\sum_{i=1}^n \prod_{j=1}^m K_{ij}}, \quad (2)$$

де, F – фонд оплати праці підрозділу, що підлягає розподілу між працівниками; K_{ij} – характеристики i -го працівника, виражені у відповідних показниках ($j = 1, 2, \dots, m$); m – кількість показників, що характеризують діяльність i -го працівника; n – кількість працівників, які беруть участь у розподілі фонду оплати праці.

Стимулювання інноваторів на основі використання системи участі працівників у прибутках передбачає розподіл між ними та підприємством частин прибутку, одержаного в результаті впровадження нових продуктів підвищеної якості, технологій, що забезпечили зростання продуктивності праці [8, с. 128]. Ця система передбачає розподіл між працівниками і підприємством економії витрат на заробітну плату, отриманої в результаті підвищення ефективності праці. Зазначена економія розподіляється у співвідношенні 1:3 між компанією та працівниками. Двадцять відсотків суми, призначеної для преміювання працівників підприємства, спрямовується у резервний фонд, що дозволяє покрити збитки, коли частка витрат на робочу силу у певний період перевищить встановлений норматив. Решта суми розподіляється залежно від трудового внеску працівників у загальні результати діяльності підприємства.

Все ширше у світовій практиці використовують такий інструмент стимулювання праці в інноваційному процесі, як участь у власності. Так фондові опціони використовують для заохочення менеджерів шляхом надання права придбання акцій компанії за номіналом, що забезпечує значну частину загального доходу. Акції надаються авторам перспективних ідей, винаходів, пропозицій. В Україні цей спосіб стимулювання співробітників підприємства має обмежене застосування через практично відсутні виплати дивідендів.

Орієнтовані на інноваційний розвиток підприємства стимулюють творчість, заохочуючи авторів раціоналізаторських пропозицій, що впроваджені у виробництво. При цьому автор такої пропозиції одержує 25 % від загальної суми економії протягом двох років з часу її впровадження [8, с. 129].

Активізація інноваційного розвитку підприємства вимагає розробки комплексної системи, що охоплює різні зазначені елементи стимулювання його учасників: напрями, форми та рівні стимулювання працівників та підрозділів підприємства, як показано на рис. 3.

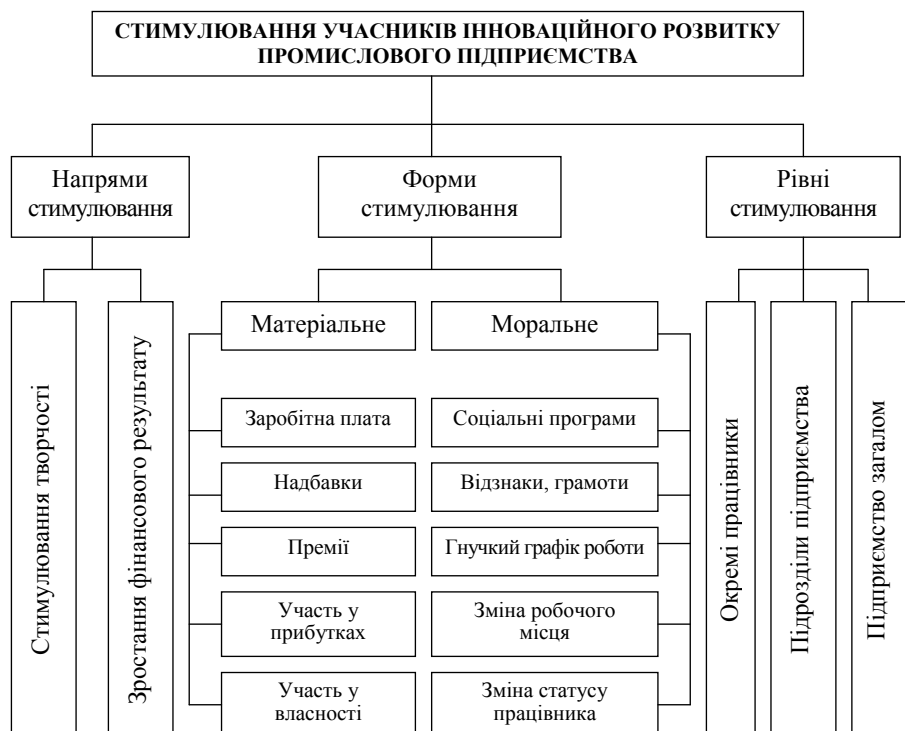

Рис. 3. Елементи системи стимулювання учасників інноваційного розвитку промислового підприємства

Система стимулювання в короткостроковому періоді незначно впливає на ефект, оскільки існує часовий лаг, а отже, підприємству слід враховувати довгострокові результати від інноваційного розвитку і відповідним чином стимулювати структурні підрозділи та окремих інноваторів за їх внесок у фінансовий результат інноваційної діяльності.

Адекватність оцінки величини матеріальної винагороди вимагає встановлення довжини часового лагу (визначення кількості звітних періодів, що реально впливають на отримання поточного фінансового результату). Це дозволить покращити фінансове планування та систему мотивації підприємства, а отже, і сам інноваційний розвиток підприємства та об'єктивно оцінити внесок кожного із учасників інноваційного процесу, а значить і адекватно стимулювати його діяльність. При цьому доцільно розробити лагову модель прогнозування збільшення обсягу виробництва залежно від витрат на заробітну плату виконавців інноваційного проекту, яка дозволить здійснювати динамічну оцінку ефективності мотивації працівників з урахуванням її впливу на економічні показники діяльності підприємства, зокрема на фінансові результати від інноваційної діяльності [8, с. 278-309].

Оцінювання параметрів дистрибутивно-лагової моделі може здійснюватись за двома способами: послідовного оцінювання та апріорного оцінювання. Підходів для оцінювання параметрів моделей є велика кількість. Для визначення рівня винагороди та оцінювання внеску працівників у результати інноваційної діяльності можна використовувати таку лагову модель [4, с. 11]:

$$y_t = \alpha + a_0 \cdot Z_t + a_1 \cdot Z_{t-1} + a_2 \cdot Z_{t-2} + \dots + a_m \cdot Z_{t-m} + \varepsilon_t, \quad (3)$$

де, y_t – обсяг виробництва інноваційного продукту; Z_t – витрати на оплату праці у кварталі t ; α – вільний член дистрибутивно-лагової моделі; a_0, a_1, a_2, a_m – параметри моделі (вагові коефіцієнти впливу витрат на оплату праці у кварталі t на обсяг виробництва інноваційного продукту); ε_t – випадкова величина (вплив інших соціально-економічних чинників).

У випадку, коли інноватори працюють на підприємстві на постійній основі і, відповідно, можна стверджувати, що параметри Z (витрати на заробітну плату в кварталі) мають певну систематичну закономірність, то доцільно вибирати послідовне оцінювання. Особливість послідовного оцінювання параметрів моделі полягає в тому, що: спочатку будується залежність між результуючою y_t та незалежною змінною Z_t , потім вивчають залежність між y_t та двома змінними Z_t, Z_{t-1} , і так далі. Якщо хоча б один коефіцієнт змінної перетворює свій знак на протилежний та (або) параметри при лагових змінних Z_t наближаються до нуля, процедура припиняється.

Отримання частки прибутку від реалізації інноваційного проекту є дієвим стимулом для учасників та дозволяє активізувати їх участь в інноваційній діяльності підприємства.

Реалізацію проекту слід здійснювати в чотири етапи: *перший етап* передбачає застосування сценарного аналізу щодо максимізації критерію очікуваного прибутку із залученням та без залучення зовнішніх учасників; *другий етап* передбачає використання чотирьох розроблених стратегій розподілу отриманого від інноваційної діяльності прибутку: стратегію швидкого розвитку, стратегію мінімального розвитку, стратегію стабільної винагороди, стратегію мінімальної винагороди; *третій етап* передбачає використання матриць розподілу фінансових результатів або кривих зростання; *четвертий етап* укладання угоди між учасниками залежить від попередніх трьох етапів та організаційно-правової форми підприємства, стратегії, а також конкретних механізмів розподілу фінансових результатів. Договором юридично оформляються домовленості між сторонами, що спільно реалізують проект інноваційного розвитку підприємства.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Аналіз системи стимулювання інноваційної розвитку підприємств в Україні виявив її низьку ефективність. Запропоновано: вдосконалити систему державного фінансування інноваційного розвитку підприємства, механізм формування та використання системи стимулювання підприємства та всіх учасників його інноваційного розвитку на основі використання дистрибутивно-лагової моделі, що дозволить оцінювати ефективність стимулювання з урахуванням фактору часу. Оцінку внеску кожного учасника запропоновано здійснювати за допомогою симульативної моделі.

Все зазначене дозволить активізувати інноваційний розвиток промислових підприємств, а отже, підвищити ефективність їх діяльності.

Список літератури

1. Жаліло, Я. Економічна стратегія держави: теорія, методологія, практика [Текст] : монографія / Я. Жаліло. – К. : НІСД, 2003. – 368 с.
2. Карпунь, І. Н. Мотивування і стимулювання інноваційної діяльності підприємства [Текст] / І. Н. Карпунь // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – Сер. : Менеджмент

-
- та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – Львів : Вид-во НУ «Львівська політехніка», 2008. – № 628. – С. 529 – 533.
3. Лапко, О. О. Венчурний капітал як джерело фінансування інноваційного розвитку економіки [Текст] / О. О. Лапко // Економіка і прогнозування. – 2006. – №3. – С. 25-43.
 4. Наукова та інноваційна діяльність в Україні [Електронний ресурс] : стат. зб. – К. : Держкомстат, 2012. – С. 304. – Режим доступу : <http://innocentre.onu.edu.ua/wp-content/uploads/12.pdf>,
 5. Тивончук, О. І. Інституційні форми державної підтримки інноваційної діяльності в Україні [Текст] / О. І. Тивончук // Економічні проблеми ринкової трансформації України: Всеукр. наук.-практ. конф., 3-4 грудня 2002 р. : тези доповідей. – Львів: Львівський банківський інститут НБУ, 2002. – С. 243-244.
 6. Тивончук, О. І. Стимулювання інноваційної діяльності машинобудівних підприємств [Електронний ресурс]: автореферат дисертації кандидата економічних наук : 08.00.04 / О. І. Тивончук / Національний університет "Львівська політехніка". Режим доступу: <http://www.ena.lp.edu.ua:8080/handle/ntb/3277>.
 7. Типові методичні рекомендації щодо регулювання розмірів оплати праці керівників, їх заступників та керівників структурних підрозділів підприємств виробничої сфери на основі оцінки складності їх праці [Текст] / С. В. Мельник, В. В. Кузьменко, І. Ф. Ломанов Державна установа Науково-дослідний інститут соціально-трудових відносин, – Київ: "Соцінформ", 2011р. – 88 с.
 8. Економіка і організація праці [Текст] : [монографія] / І. Н. Погорелов [и др.]. – Х. : Фактор, 2007. – 626 с.
 9. Research and development expenditure (% of GDP) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://data.worldbank.org/indicator/GB.XPD.RSDV.GD.ZS>.

References

1. Zhalilo, Ya. (2003) *Ekonomichna stratehiia derzhavy: teoriia, metodolohiia, praktyka* [Economic Strategy states: theory, methodology, practice]. Kyiv: NISD, 368.
2. Karpun, I. N. (2008) "Motyvuvannia i stymuliuвання innovatsiinoi diialnosti pidpriemstva" [Motivation and incentives for innovation of the company]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnika». Seriia "Menedzhment ta pidpriemnytstvo v Ukraini: etapy stanovlennia i problemy rozvytku"*, no. 628, 529-533.
3. Lapko O. (2006) *Venchurnyi kapital yak dzherelo finansuvania innovatsiinoho rozvytku ekonomiky* [Venture capital as sourcing innovative development of economy] *Economy and prognostication*, 3, 25-43.
4. "Naukova ta innovatsiina diialnist v Ukraini" [Research and Innovation in Ukraine]. (n.d.). Retrieved April 15, 2014, from: <http://innocentre.onu.edu.ua/wp-content/uploads/>
5. Tivonchuk, O. I. (2002) *Instituciyni formy derzhavnoi pidtrymky innovatsiinoi dial'nosti v Ukraini* [Institit forms of state support of innovative activity are in Ukraine]. Lvov: Lvov bank institute of NBU, 243-244.
6. Tivonchuk, O. I. (2003). *Stymuluvania innovatsiinoi dial'nosti mashynobudivnykh pidpriemstv* [Stimulation of innovative activity of machine-building enterprises]: Manuscript of Ph. D. Dissertation:08. 00. 04. National university "Lvov politekhnika".
7. Mel'nyk, S. V. (2011). *Typovi metodychni rekomendatsii schodo reguluvania rozmiriv oplaty prtatsi kerivnykiv, ikh zastupnykiv ta kerivnykiv strukturnykh pidrozdiliv pidpriemstv vyrobnychoi sferu na osnovi otsinky skladnosti ikh pratsi* [Typical methodical recommendations are in relation to adjusting of sizes of payment of labour of leaders, their deputies and leaders of structural subdivisions of enterprises of production sphere, on the basis of estimation of complication of their labour]. Public institution the Research institute of socially labour relations, is Kyiv: "Socinform", 88.
8. Pogorelov, I. N. (2007). *Ekonomika i organizatsia truda* [Economy and organization of labour]. Factor, 626.
9. Research and development expenditure (% of GDP). (2013). Retrieved April 15, 2014, from: <http://data.worldbank.org/indicator/GB.XPD.RSDV.GD.ZS>.

Стаття надійшла до редакції 23.05.2014 р.